

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 10

Fylke: Oppland.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: V. Slidre.

Emne: Lynging og Mosing

Bygdelag: Øyebygd 1 Røn.

Oppskr. av: G. Kirkevoll.

Gard: Kirkevoll.

(adresse): Jomfrubræatvn. 25

G.nr. Br.nr.

Bekkelagshøgda

66 og 67-2 og 3

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Eigen røynsle

SVAR

1. Lynging. Lyng til før varsvært lite brukt. Den einaste lyngen som eg veit um har vore brukt er røslung, *Calluna vulgaris*. I Valdres vart den kalla brøsslyng. Der det passa slik vart den slegen med tjaa saman med finntøp-men den kunne ogso bli slegen for seg sjølv. Den vart brukt baade til naustkrøter og smaa krøter - for det meste gjeve ute i garden naar krøtere var ute. Men var ogso gjeven i syrup. Dette fortalde mor og det er alt eg veit um lyng som før.
- II. Mosing. For 60-70 aar sidan var det vanleg aa ta reinsmose til kyrne. Som smaa gut for over 40 aar sidan var eg ogso med sovidt aa tok mose.
3. Mosen maatte vera lite fuktig naar den skulde takast.
4. Før maatte ein gjerne langt avstad etter mosen. Daa var det karane som maatte avgaarde. Men naar det ikkje var so lang veg so var det kvinnfolk og ungar som tok mosen. Det var ikring setrene mosen vaks.
5. For det meste vart mosen taken med hendene.
6. Mosen vart lagt i smaa haugar og sidan kjørt eller boren saman i større haugar.
7. Under mosehaugen la ein kjøringris. Og opp paa haugen vart lagt brisk, lyng eller kjøringris med stein over for vinden. Møsin vart kjørt heim paa fyrste snødotten. Og det var ei lang dagsreise paa Fienane burt under Grønnsen-

2 Mosen vart kjørt til bygden paa slede med hekker (grinder) paa;for elles var det ikkje goit aa faa den med seg.

Bilaga 2.

10. Mosen kunne ligge kvar det var heime,men helst kom den under tak.

11. Det var helst kyrne som fekk mosen i syrpaska med saltvatn paa.Eller blanda med rakalauv og nestemøk.

12. Reinmosen var rekna for eit bra for.Like bra som høy.
Kyrne mjølka bra av mosen,men mjølke vart tunn.

I harde vaarar vart vanleg husmose ogso sankt i skogen som naudfør.Men krøtere vilde vist nauleg na den utan mjøl paa.

Annan mose.

1. Matmose eller islandsk lav vart sankt til grisefori.
Den var bra,og det var vanleg aa koke graut av den.